

MAGASINET
stefanus

TIDL. ROPET FRA ØST
42. ÅRGANG – NR. 6 / OKTOBER/NOVEMBER 2012

Mamma Maggie:

– Gud smiler i hvert barn

Side 4-5

Mer om Egypt:

Biskop Thomas, søster Maryam, norsk engasjement

Side 6-9

STEFANUSPRISEN

Tildeles Samuel Salifu den 9. november – bli med!

Side 14-15

TROSFORFØLGELSE

Et oversiktskart – og hva menes med «forfølgelse»?

Side 10-12

«SØNDAG FOR DE FORFULGTE»

En felleskristen dag for global solidaritet

Side 13

RUSSLAND

Ortodoks kristendom er nasjonens «lim», skriver Geraldine Fagan

Side 18-19

LEDER

Mission impossible?

Synspunkter på lederen kan sendes direkte til:
baw@stefanus.no

Mission impossible, umulig oppdrag, kunne være overskriften på en bok om vanskelig kristen misjon i Nord-Kaukasus. Jeg tenker da på de syv russiske føderasjonsrepublikker fra Svartehavet i vest til Kaspiahavet i øst: Adygia, Karatsjajevo-Tsjerkessia, Kabardino-Balkaria, Nord-Ossetia-Alania, Ingusjetia, Tsjetsjenia og Dagestan. Dette er navn på områder og republikker som er ukjente for de fleste. I dette landskapet mellom Europa i nord og Asia i sør utspiller det seg en kamp hvor konfliktlinjene er uoversiktlige, farlige og uforutsigbare. Årsakene til det «uroelige Kaukasia» er mange. Kanskje er dette de viktigste faktorene: Politisk undertrykkelse og russisk kolonialisering gjennom 250 år. Sovjetisk tvangsforflytning under 2. verdenskrig. Radikal islam og religiøst motivert terrorisme i stor skala. Etnisk lappeteppe og manglende tradisjon for fred og politisk samhandling. Korrupsjonskultur og mafiavirkosomhet innen alle samfunnssektorer.

Mange språkforskere vil betegne Nord-Kaukasus som verdens mest komplekse språkområde. I et fjellområde som kun er 100 mil langt fra vest mot øst, finner vi over 40 ulike språk. Innenfor hver språkgruppe finnes det en rekke dialekter, hvor man knapt kan kommunisere med eget tunge-mål mellom de enkelte landsbyer. Et eksempel: Dargin-språket tales av cirka en halv million mennesker innenfor et begrenset område i det sørlige Dagestan. Språket kan deles opp i ni ulike dialekter, hvor flere av disse ikke forstår hverandre innbyrdes. Bibeloversettere og misjonærer møter nærmest uoverstigelige språkproblemer. Kristne i Dagestan påstår at det var nettopp her, ved Samurelvens utløp og Kaspiahavets bredder, at Babels tårn ble bygget.

Men den mest ødeleggende konflikten er knyttet til den såkalte wahhabismen, som etter hvert trenger inn i hver avkrok av Nord-Kaukasus. Wahhabismen er en stor sunni-islamisk retning og Saudi-Arabias viktigste religiøse eksportartikkel. Wahhabistene kjennetegnes av rettroenhet og av ønsket om global, hellig krig mot «de vantro». Den kjennetegnes av intens oppbygging av moskeer og religiøst motivert bruk av vold og trusler mot sivile. Bare i Dagestan er det bygget 3 000 moskeer de siste ti år. I Nord-Kaukasus

har wahhabismen gitt seg utslag i bombeaksjoner, selvmordsangrep, kidnapping, mishandling og sabotasje mot offentlige institusjoner. Særlige mål for den religiøst motiverte terroreren er kirker, pastorer, menighetsledere og kristne fellesskap.

Under en reise jeg foretok til Nord-Kaukasus i høst oppsummerte en lokal kaukasiske kristen situasjonen slik: «Vi bor i et område med kronisk ufred. Våre mange språk gjør oss splittet og sårbare. Regionens muslimske tradisjoner er både intense og iblant voldelige. Vi kaukasier har et innbitt ønske om å fastholde vår nedarvede kultur og tradisjon. Vi har en militant æreskodeks.» Wahhabistene dyrker ideen om en islamsk stat i Nord-Kaukasus som et strategisk springbrett mot Europa. Dag for dag lykkes de med denne ideologien.

Mission impossible? Umulig oppdrag? Min kristne venn i Dagestan sier det slik: «Kom over og hjelp oss! Vår lovgivning bygger på trosfrihet. Virkeligheten er imidlertid en annen. Men den som har visum til Russland, kan også besøke oss. Kaukasierne trenger å lære om menneskerettigheter og trosfrihet. Og så trenger vi Guds Ord og kristen litteratur på vårt eget språk. Vi ønsker kontakt med kristne fra Vesten – for oppmuntring, fellesskap og felles innsats for å bringe Godt Nytt til dette grenselandet mellom Europa og Asia.»

Jeg lar oppfordringen gå videre. Neste gang jeg besøker Dagestan og Nord-Kaukasus har kanskje norske ungdommer eller menigheter, sammen med Stefanusalliansen, satt denne delen av verden på sitt misjonskart.

Bjørn A. Wegge
Generalsekretær
Stefanusalliansen

Utgiver Stefanusalliansen
(tidl. Norsk Misjon i Øst)
Ansvarlig redaktør Bjørn A. Wegge
Redaktør Gisle Skeie
Redaksjon Jon-Geir Dittmann,
Elisabeth Engelsviken,
Hilde Skaar Vollebæk og
Geraldine Fagan (Moskva)

Design og trykk Kai Hansen Trykkeri
Forsidefoto Mamma Maggie
Opplag 18 000
Kontor Trondheimsveien 137
Postadresse P.b. 6603 Rodeløkka, 0502 Oslo
Telefon 23 40 88 00
Telefaks 23 40 88 01
E-post post@stefanus.no

Hjemmeside www.stefanus.no
Styreleder Reidulf Stige
Repr.skapsleder Lars Inge Magerøy
Org. nr. 970276432
Bankgiro 3000 14 57922 Gavekonto
Revisor BDO AS

Send oppmuntring til herjet kirke

Nigeria herjes av religiøs konflikt, og kristne i nord opplever brutal forfølgelse. Christ the King Catholic Cathedral er en av flere kirker som søndag 17. juni ble utsatt for et koordinert bombeangrep i delstaten Kaduna. Vær med og send en oppmuntrende hilsen til menigheten i denne utfordrende tiden.

Nigeria er et land med omfattende religiøs uro. Dette har alvorlige konsekvenser for Nigerias kristne, særlig i nord- og midtområdene. Den islamistiske terrorgruppen Boko Haram har erklært hellig krig mot landets kristne og går stadig til angrep. Deres mål er å gjøre Nord-Nigeria om til en shariastat, ved å drepe dem som motsetter seg sharia. Så langt i år er Boko Haram ansvarlig for minst 690 menneskeliv – adskillig flere er blitt skadet og drevet på flukt.

En av menighetene som har lidd under Boko Harams terror, er Christ the King Catholic Cathedral i delstaten Kaduna. Søndag 17. juni 2012 ble kirken angrepet av en selvmordsbomber som drepte seks kirkegjengere, i tillegg til ti tilfeldige ofre utenfor kirken. Minst 40 mennesker kom til skade, og kirkerommet ble fullstendig ødelagt. Kirken, som ledes av prestene Henry Atuma og George J. Dodo, står nå overfor utfordringen med å gjenreise kirken igjen.

17. juni 2012: Røyken velter opp fra Christ the King etter et selvmordsangrep. (Foto: CSW)

Mange ofre: Naoma mistet ektemannen sin i bombeangrepet mot kirken deres i Gombe i januar. (Foto: Ingvar A. Isene)

Tross usikkerhet og frykt: Nigerias kristne lar seg ikke skremme fra å holde gudstjeneste. I møte med Boko Harams terror har kirkene skjerpet sikkerhetstiltakene. Biler som ankommer kirkens område, undersøkes nå av frivillige sikkerhetsvakter med metalldetektorer, og kvinner får ikke lenger ta med seg håndvesker inn i kirken.

Christ the King trenger en oppmuntring i arbeidet med å gjenoppbygge kirken sin. Sommerens bombeangrep er fremdeles friskt i minne, og frykten for nye angrep er konstant til stede. La oss skrive en oppmuntrende hilsen og minne dem om Guds allmakt og nærvær!

Forslag til hilsen finner du på:

www.stefanus.no

Takk for at du bryr deg!

Vennlig hilsen Ed Brown

Seniorrådgiver menneskerettigheter

Bli appellvenn!

SMS: Send ROP til 2377 (koster 3 kr per melding du mottar/sender)

E-POST eller BREV: Meld deg på via våre nettsider, www.stefanus.no, send e-post til post@stefanus.no eller ring oss på tlf. 23 40 88 00

Noen dager i Kairo

Jeg har vært noen dager i Kairo. Det var uro i byen, på grunn av denne filmen som alle kjenner til. Midt i denne uroen hadde jeg en god opplevelse. Jeg var blant venner. Og disse vennene hadde alle sin egen fortelling om den personen som hadde forandret deres livsinnstilling og livsløp, Mamma Maggie.

Tekst: Eyvind Skeie

Et beskjedent kontor

Jeg traff de fleste av vennene til Mamma Maggie på et beskjedent kontor et sted i millionbyen Kairo. De kom til avtalt tid for å møte meg og fortelle sin historie. Så satt jeg der med min notatbok, så dem inn i ansiktet og hørte dem fortelle.

Hvor mange jeg møtte, har jeg ikke helt tall på foreløpig. Jeg sitter fremdeles og ser gjennom intervjuene, noterer ned detaljer og tenker på hva det var de egentlig fortalte meg om denne spesielle kvinnen.

Ungdomsvennene

Ungdomsvennene fortalte om en frisk og morsom venninne som alltid var glad og som likte å være i sentrum.

Meget tidlig utpekte hun seg som en ledertype. Men hun ledet ikke ved ytre autoritet. Snarere var det slik at den unge Maggie ledet ved sin omtanke og sin evne til å lytte til de andre, og først ta ledelsen når alle de andre hadde hatt anledning til å komme frem med sitt.

Disse samtalene tok meg tilbake til 60-tallets Kairo og Egypt, til en tid hvor Egypts kristne fikk en ny og gryende bevissthet om hva det innbar å leve i troen på Kristus. Ja, det blåste en fornyelsens vind over det kristne Egypt i denne tiden.

Noen av kildene fortalte at det var som om Guds Ånd skulle utruste de kristne på en helt særlig måte til å møte en ukjent fremtid. Den unge Maggie var en del av dette.

Familien

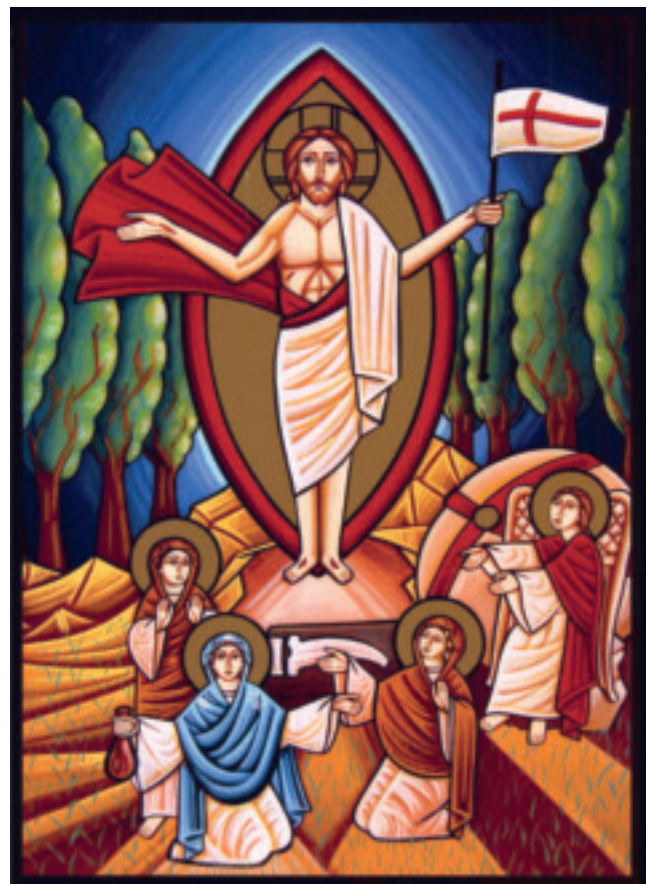
Jeg var også hjemme hos familien til Mamma Maggie og møtte hennes mor, hennes sønn, hennes brødre og nevøer.

Da steg det frem et bilde av et familiemedlem som var fylt av omsorg fra de andre. Og som, ikke minst, lot barna i familien bli synlige og verdsatt. Og alle disse familiens unge kalte sin tante for Mamma Maggie. Hun var deres voksne venn som viste omsorg.

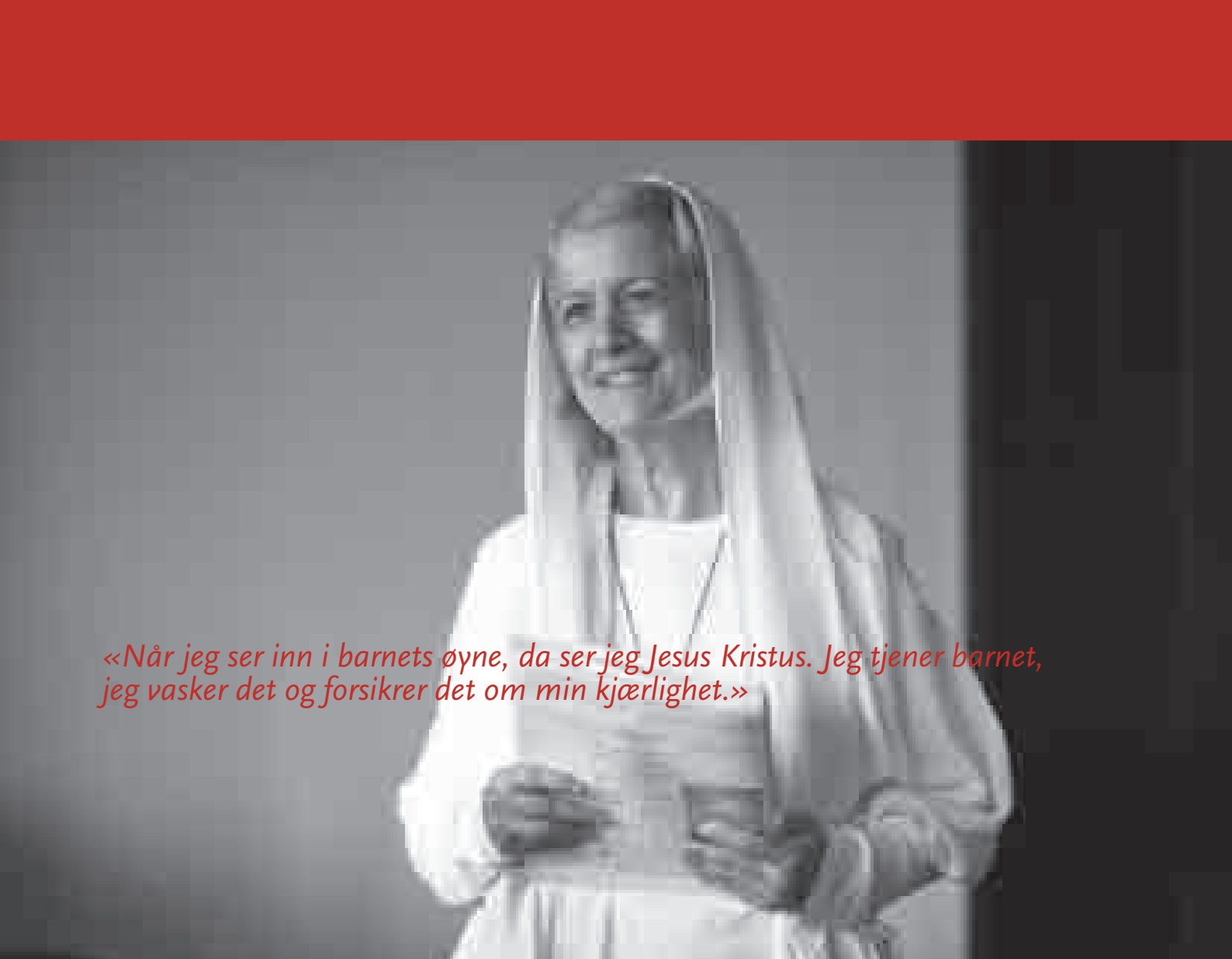
Den store avgjørelsen

Alle jeg møtte hadde sin egen fortelling om det som skjedde en gang på slutten av 80-tallet. Det var da den store avgjørelsen modnet frem hos denne kvinnen, den beslutningen som gjorde at hun ble Mamma Maggie, ikke bare for sine egne barn og i sin egen familie, men for hundrevis, ja, tusenvis av andre.

Det finnes mange motiver i Maggies livsfortelling som fører frem til dette punktet. Men akkurat her og nå vil jeg nøye meg med å registrere at det skjedde, at hun virkelig solgte alle sine eiendeler og bestemte seg for å gi all sin

Kvinnene ved graven og den oppstandne Jesus, med røde sårmerker og blikket vendt mot betrakteren. Ikonet er laget av ikoninstituttet i Kairo, til musikkfortellingen «Den hellige oljen», med tekster av Eyvind Skeie.

«Når jeg ser inn i barnets øyne, da ser jeg Jesus Kristus. Jeg tjener barnet, jeg vasker det og forsikrer det om min kjærlighet.»

tid, sin oppmerksomhet og sin kjærlighet til de fattigste av de fattige, og til barna i Kairos slum.

En vei for mange

Det enestående i fortellingen om Mamma Maggie er ikke bare at hun fulgte sin egen vei, men at denne veien ble en vei for mange. I mine dager i Kairo var det dette de fortalte, alle de som kom for å bli intervjuet.

De kom for å fortelle at møtet med Mamma Maggie, hennes kjærlighet og hennes praktiske eksempel hadde endret livsløpene deres. De var blitt etterfølgere av henne. De fulgte henne ut til de fattige. Men veien ut til de fattige hadde også en annen retning, og det var kanskje selve essensen i det de hadde å fortelle.

Veien mot Kristi ansikt

I en samtale fortalte Mamma Maggie meg at ørkenfedrene søkte Gud i ørkenens stillhet. «For meg er slummen i Kairo blitt min ørken», sa hun. «Der finner jeg Gud.»

Når jeg spurte henne mer om dette, fikk Mamma Maggie meg til å tenke på ikonenes øyne. Disse øyene er malt unaturlig store. Det er fordi ikonet av Kristus ser på oss

med Frelserens blick – og når vi ser tilbake, ser vi inn i Kristi ansikt.

«Men når jeg ser inn i barnets øyne, da ser jeg Jesus Kristus», sa Mamma Maggie. «Jeg tjener barnet, jeg vasker det og forsikrer det om min kjærlighet, og samtidig ser jeg like inn i Frelserens ansikt. Han er nær meg der i slummen, og jeg kan ikke annet enn å gi min kjærlighet til alle dem han elsker.»

Et budskap for vår egen tid

Jeg tenker at dette er et budskap til og for vår egen tid. Det handler om helhet og tjeneste. Er det noe vi som lever i den vestlige kulturen trenger, så er det kanskje dette, mer enn noe annet.

Vi trenger å gjenfinne Kristi ansikt her mellom oss, i jordens minste og små. Det er den veien Mamma Maggie ber oss om å følge.

Eyvind Skeie er forfatter og prest. Gjennom flere år har han hatt et sterkt engasjement for Egypts kristenhet – både historisk og i vår egen tid.

– Hvem snakker om forsoning og tilgivelse i dag?

«Ser du på kristne tv-kanaler?» Søster Maryam hadde så vidt satt seg inn i tuk-tuken, en påbygd motorsykkel som fungerer som taxi i Egypts mange småbyer.

Tekst: Hilde Skaar Vollebæk

Sjåføren snakket med dyp stemme, og et par mørke øyne stirret på henne. Hun så det lange skjegget hans og den barberte overleppen. Hjertet dunket hardere under den svarte nonnedrakten.

Sneglefart

Sjåføren var åpenbart en svært konservativ muslim, og søster Maryam var ikke interessert i å diskutere religion med ham. «Nei, jeg er nonne og ser ikke på TV», sa hun forsiktig og unngikk å møte blikket hans. Men han sa: «Du burde se på disse kanalene. Det er gode mennesker som snakker, og de snakker om viktige ting. Forsoning, tilgivelse. Hvem andre snakker om det i Egypt i dag?»

Søster Maryam så opp på sjåføren, som fortsatte: «Jeg lurer på en ting. Hvorfor sier dere kristne at Gud er deres far? Hvordan kan dere vite at han elsker dere, når dere kristne lider? Nå kjører jeg helt sakte, slik at du kan forklare dette for meg på veien.» Sjåføren skiftet gir, og tuk-tuken beveget seg i sneglefart.

En tuk-tuk har rom for gode samtaler . (Foto: Ad Meskens/Wikimedia Commons)

«Jesus, hjelp meg!» ba søster Maryam inni seg, fortsatt usikker på sjåførens hensikter. Men i løpet av den neste halvtimen fikk nonnen fortelle til en lyttende sjåfør om en Gud som elsker menneskene ufortjent og som gjør mennesker i stand til å elske sine fiender. «Jeg kommer til å vente på deg utenfor kirken en annen dag, slik at du kan sitte på med meg og svare på flere spørsmål», sa sjåføren lavt til Maryam idet hun gikk ut av tuk-tuken.

Trusler og anklager

I sterk kontrast til skildringen av slike møter mellom undrende muslimer og stillferdige nonner, strømmer nyhetsmeldingene fra Egypt og resten av den muslimske verden om voldelige protester utløst av en Mohammed-kritisk film i USA. At produsenten av filmen skal ha koptisk bakgrunn, har fått flere salafister til å anklage koptiske prester i USA for å ha finansiert filmen. De krever en redegjørelse fra kirkens øverste leder, Anba Pachomeus. I skrivende stund melder den koptiske avisen Watani at kristne i byen Rafah har fått trusselbrev fra voldelige islamister som krever at de forlater Sinai-halvøya umiddelbart. Den lokale presten ser dette i sammenheng med Mohammed-filmene.

En økning i blasfemianklager ser også ut til å uroe mange koptere og moderate muslimer. Den koptiske læreren Bishoi Kamel er dømt til seks års fengsel for å spotte islam og fornærme profeten Mohammed og president Mursi på sin Facebook-side. En annen rettsak er ventet denne uken mot bloggeren Albert Saber Ayyad, tiltalt for blasfemi og nedsettende ytringer mot både islam og kristendommen. Ayyads advokat hevder fengselsbetjentene oppfordrer medfangene til å angripe Ayyad, og at han blir torturert.

Kristen enhet

Egypt har ennå ikke vedtatt en ny grunnlov, men det er ventet at et førsteutkast vil foreligge i nærmeste framtid. Mye tyder på at straffen for blasfemi og spotting av religion vil bli ytterligere skjerpet etter påtrykk fra salafistpartiet.

Den koptisk-ortodokse kirken, sammen med koptisk-katolske og protestantiske ledere, har gått ut og oppfordret til tre dagers faste og bønn for landets framtid. Kristen enhet er viktigere enn noen gang i Egypt, og de sender oppfordringen om forbønn videre til oss: Be om visdom – i møte med store, politiske endringer, så vel som i forsiktige møter med søkende muslimer.

Veldedighet eller rettferdighet

I sin barndom hadde biskop Thomas en venn som het Gewardi. Han viste den lille gutten frimerker fra mange land og lærte ham å lese bøker.

Tekst: Eyvind Skeie

- Gewardi var en viktig person i store deler av barndommen min, forteller biskopen.
- Han åpnet mange dører inn til min erkjennelse og stimulerte min fantasi og kunnskapstrang.

Vennen i trappen

Den lille gutten i Kairo visste ikke så mye om verden utenfor huset der han bodde trygt, med sine foreldre og sin armenske barnepike. Han fikk ikke gå så langt bort fra huset. Men ute i trappen møtte han vennen sin, Gewardi.

– Jeg tenkte ikke på det den gangen, men i ettertid har jeg forstått at Gewardi var meget fattig, fortsetter biskop Thomas.

– Han fortalte aldri hvor han kom fra eller hvor han holdt til om natten. Det var om dagen vi møttes, for da søkte han tilhold i trappen i huset der vi bodde. Jeg så på ham som en god venn og ikke som en fattig stakkar.

Foreldrene til Thomas tok seg av Gewardi, de gav ham mat og lot ham oppholde seg i trappeoppgangen. Men de slapp ham aldri inn.

Forskjellig nivå

– Av og til spurte jeg foreldrene mine mine om hvorfor Gewardi måtte spise ute på gangen, sier biskop Thomas.

– Hvorfor kunne han ikke sitte rundt bordet og spise sammen med oss? Jeg fikk aldri et ordentlig svar på det spørsmålet. Gewardi var ofte også skitten, han luktet ikke godt og hadde dårlige klær. «Hvorfor kan ikke Gewardi få komme inn og låne dusjen her hos oss», spurte jeg. Men svaret var alltid at det ikke passet.

Etter hvert forstod gutten Thomas at det var en forskjell på ham selv og Gewardi. Forskjellen lå i dette at Gewardi var fattig. Han hørte ikke til på det samme nivået som Thomas og hans familie.

– De fattige trenger mer enn veldedighet. De trenger rettferdighet, sier biskop Thomas. (Foto: Bjørn A. Wegge)

– Foreldrene mine var gode mennesker, sier biskopen.

– De visste at vi må dele med hverandre og ta oss av de fattige, og det gjorde de så godt de kunne. Men jeg forstod, med barnets klare intuisjon, at her var det noe som ikke stemte. Vennen min Gewardi var riktignok fattig, men han hadde samme verdi som meg. Det var urettferdig at han ikke fikk sitte ved bordet sammen med oss andre!

En plass ved bordet

Biskop Thomas blir ivrig når han snakker om dette. Med ett flyter denne erfaringen fra barndommen sammen med hans eget glødende engasjement for de fattige og kampen for deres rettferdighet.

– Det som skjedde med Gewardi hjalp meg til å forstå forskjellen på veldedighet og rettferdighet, sier han.

– Mine foreldre utøvde veldedighet. Men det Gewardi trengte, var rettferdighet. Han hadde rett til å sitte ved bordet sammen med oss, fordi også han var et menneske, skapt i Guds eget bilde. Alt jeg siden har gjort i livet mitt handler i grunnen om dette, avslutter biskopen.

– Jeg vil gi Gewardi plass ved bordet. De fattige skal ikke bare motta veldedighet fra oss i form av milde gaver. Det er rettferdighet de trenger.

gjester som gir

Da Kåre Hegle feiret 60-årsjubileum, gikk gavene til barna på «søppelfjellet» i Kairo.

Da Kåre Hegle nylig feiret sin 60-årsdag, fikk gjestene en sjeldent kort ønskeliste fra jubilaranten: En gave til Mamma Maggie sitt arbeid blant fattige på «søppelfjellet» i Kairo.

– Kåre, hvorfor valgte du denne måten å gjøre det på?
– For meg var det en stor nok gave å kunne samle venner og nære slektninger rundt meg på min bursdag. Jeg har det ufattelig godt og har overflod av det jeg trenger. Jeg så det derfor som en mulighet at min 60-årsdag også kunne bety noe positivt for mennesker som lever i en langt vanskeligere livssituasjon enn meg selv. Jeg har fulgt med på arbeidet som Mamma Maggie driver i Egypt over lang tid. Dette arbeidet både imponerer og engasjerer meg og ble derfor et naturlig valg som prosjekt. Arbeidet betyr enormt mye for svært mange fattige koptere. Mamma Maggie og hennes medarbeidere er sterke forbilder som kombinerer et profesjonelt, diakonalt bistandsarbeid med en klar kristen profil. Det er noe jeg har sans for.

– Hva syntes gjestene om «stuntet»?

– Jeg tror gjestene satte pris på prosjektet, og jeg håper og tror mange brukte mer penger på denne gaven enn de ville ha gjort om de skulle «vri hodet» og finne på noe til meg personlig. Det kom i hvert fall mange positive reaksjoner. Vi satte også av litt tid under festen til å informere om arbeidet.

Tusen takk til Kåre og alle andre som har valgt å markere fødselsdager og jubileer på denne måten! Går du med tanker om noe lignende? Ta kontakt med oss, så hjelper vi deg med informasjonsmateriell! Tlf.: 23 40 88 00. E-post: post@stefanus.no

Barn hjelper med søppel og vafler

Kan man gjøre noe morsomt – samtidig som man gjør noe for barna i Egypt? Ja, selvfølgelig!

Lovisenberg barnehage i Oslo har gjennom flere år vært såkalt vennskapsbarnehage (se neste side) med Mamma Maggies barnehager i Kairo. Tidligere i år hadde barna på «Rompetroll»-avdelingen fokus på resirkulering, forbruk og miljø. De samlet søppel, som de ville gjøre om til noe fint og hyggelig, inspirert av barna i Kairo. «Rompetroll»-barna valgte å bygge en søppelby. Bare se på den flotte landsbyen, med kirke og tårn og vakre farger!

Skien menighet har et sterkt engasjement for Egypt, til inspirasjon for både små og store i menigheten. Søndags-skolen, Tårnenglene, har blant annet laget små «vaffelpyramider» – som de har solgt til inntekt for de fattige på «søppelfjellet». Slik blir de kjent med arbeidet i Egypt, samtidig som de får gjøre noe morsomt og positivt sammen. Hvorfor vafler, lurer du kanskje på? Jo, hvis du snur et vaffelhjerte på hodet og klipper vekk litt av den nederste kanten, så ser du fort at det ligner en pyramide!

Menighetsavtaler & vennskapsbarnehager

Det er positivt å knytte menighetens misjonsengasjement til et bestemt prosjekt. For menigheten selv betyr det større nærhet til mottagerne, og en gjensidig avtale medfører forutsigbarhet for alle. Som nytt medlem av Samarbeid Menighet og Misjon, er Stefanusalliansen en naturlig medarbeider for menigheter i Den norske kirke med et engasjement for trosfrihet og pressede kristne. Frimenigheter er selvsagt like velkommen til å tegne en avtale gjennom Stefanusalliansen.

ANASTASIA: Unge lærer om yrke og tro

I ørkenen mellom Kairo og Alexandria har biskop Thomas bygget *Anafora Farm* og *Retreatsenter*. På samme flotte område finnes også *Anastasia* – et kristent opplæringscenter for unge koptere. Her får unge kristne opplæring i yrkesfag og hjelp til selvutvikling, slik at de kan bryte ut av fattigdommen. Anastasia legger særlig vekt på at unge jenter skal bli dyktiggjort til et selvstendig liv. Anastasia driver også viktig opplæring i koptisk tro og tradisjon.

KAIRO: Rikdom i slummen

I Kairos store slumområder gjør **Mamma Maggie** og hennes medarbeidere alt de kan for å hjelpe de fattige i «søppelbyen». Gjennom barnehager, familiebesøk, leirvirksomhet, yrkesskoler og ren nødhjelp får titusener av mennesker hjelp. De aller fleste er koptere, men de kjenner sjelden sitt folks rike, kristne historie. Derfor står også grunnleggende, kristen opplæring sentralt i arbeidet.

VENNSKAPSBARNEHAGER: Barn er barn

I «søppelbyen» har Mamma Maggie gjennom årene etablert over 80 barnehager. For barna i slummen er døren inn til barnehagen en dør inn til et annerledes liv, der de opplever omsorg og trygghet og får høre om en Gud som elsker dem. I Norge finnes det nå over 30 vennskapsbarnehager: Dette er norske barnehager med et spesielt engasjement for barna i Kairos slum. Det er utarbeidet pedagogisk opplegg for samlingsstunder og aktiviteter.

Hviterussland

- 9,6 mill. innbyggere.
- Republikk med nær diktatorisk president.
- Østlig-ortodokse 80%, romersk-katolske, protestanter, jøder, muslimer og andre 20%.
- Streng religionslov. Religiøs aktivitet må ha statlig godkjenning, noe det er svært vanskelig å få. Arrestasjoner, overvåking, høye bøter for «illegal» religiøs virksomhet. Forverring seneste år.

Turkmenistan

- 5 mill. innbyggere.
- Republikk/autoritært president-styre.
- Muslimer 89%, østlig-ortodokse kristne 9%, andre/ukjent (bl.a. protestanter) 2%.
- Forverring seneste år. All religiøs virksomhet, også muslimsk, holdes i strenge tøyler. Protestantiske kristne må virke i skjul.

Russland

- 142 mill. innbyggere.
- Føderasjon (46 provinser, 21 republikker, 16 andre enheter).
- Russisk-ortodokse 15-20%, andre kristne 2%, muslimer 10-15%. Resten: Mest ikke-religiøse, samt grupper av nær sagt alle religiøse retninger.
- Økt intoleranse de seneste år overfor religiøse grupper som anses «fremmede» for russisk kultur. Tiltak mot «ekstremisme» rammer fredelige troende. Vanskelig å registrere trossamfunn. I Dagestan er den økende islamismen svært bekymringsfull.

Tyrkia

- 79,7 mill. innbyggere.
- Parlamentarisk, demokratisk republikk.
- Muslimer 99% (flest sunni), kristne 0,2%, grupper av jøder og andre.
- Visse positive tegn. Men protestantene sliter med statlig registrering og bygging av kirker og møter gjerne lokal motstand. Streng statlig kontroll og overvåking av all religiøs aktivitet.

Aserbajdsjan

- 9,4 mill. innbyggere.
- Republikk.
- Muslimer 93,4%, russisk-ortodokse 2,5%, armensk-ortodokse 2,3%, øvrige 1,8%.
- Streng religionslov som stadig strammes inn. Vanskelig å registrere trossamfunn, politiraid mot kirker, arrestasjoner og diskriminering av troende.

Egypt

- 83,6 mill. innbyggere.
- Republikk.
- Muslimer (flest sunni) 90%, koptisk-ortodokse kristne 9%, andre kristne, jøder, bahaier m.m. 1%.
- Stor usikkerhet rundt det nye styret og kommende grunnlov. Salafistene (strenge islamister) har vokst seg sterke siden revolusjonen. Stadige anslag mot kristne, særlig i Øvre Egypt.

Andre områder

... der religions- og trosfriheten er under sterkt press:

Bangladesh, Bhutan, Cuba, Den arabiske halvøy, Eritrea, Indonesia, Kasakhstan, Kenya, Laos, Maldivene, Nepal, Nord-Afrika, Somalia, Sri Lanka, Sudan, Usbekistan.

Nigeria

- 170 mill. innbyggere.
- Republikk.
- Muslimer 50%, kristne 40%, animisme 10%.
- Islamistene i Boko Haram terroriserer kirker nord og sentralt i landet. Flere hundre kristne er drept de siste årene. Lavt restriksjonsnivå fra sentrale myndigheter.

Irak

- 31,1 mill. innbyggere.
- Parlamentarisk, demokratisk republikk.
- Muslimer 97% (shia ca 63%, sunni ca 34%), kristne og andre 2-3%.
- Blodig konflikt mellom shia- og sunni-fraksjoner flere steder. Generelt vanskelig for kristne, med kidnappinger og lovløshet. Mange flykter; antallet kristne trolig halvert på ti år.

Trosforfølgelse 2012

Iran

- 78,8 mill. innbyggere.
- Teokratisk republikk.
- Shia-muslimer 89%, sunni-muslimer 9%, zoroastere, kristne, bahaier m.fl. 2%.
- Sharia-lovene forbyr konvertering fra islam; kan gi dødsstraff, selv om det er lenge siden det er gjennomført. Myndighetene ignorerer overgrep mot kristne. Konvertitter risikerer å bli drept. Bahaiene forfølges kraftig.

Kina

- 1,34 milliarder innbyggere.
- Kommunistisk republikk.
- Offisielt ateistisk stat, men taoisme og buddhisme er svært utbredt. Kristne 3-4%, muslimer 1-2%.
- Forholdene varierer kraftig, graden av trosfrihet er ofte prisgitt lokale myndigheter. Noen steder er friheten stor, andre steder utsettes særlig husmenighetene for arrestasjoner og politiforfølgelse.

Burma

- 54,5 mill. innbyggere.
- Parlamentarisme innført i 2011.
- Buddhister 89%, kristne (baptister og romersk-katolske) 4%, muslimer 4%.
- Mange positive tegn etter militærjuntaens avgang. Men hæren er fremdeles sterkt til stede i de fleste delstatene, der etniske og religiøse minoriteter ennå opplever store problemer.

Nord-Korea

- 24,5 mill. innbyggere.
- Kommunistisk republikk; de facto diktatur.
- Trad. har buddhisme og konfusianisme stått sterkt, samt større grupper av kristne og tilhengere av chondogyo (gammel koreansk tro).
- Organisert religiøs aktivitet nærmest ikke-eksisterende, utenom to-tre statskontrollerte kirker i hovedstaden. Kristne og andre religiøse stemples per definisjon som «fiender av staten» og sendes ofte i fangeleirer.

Vietnam

- 91,5 mill. innbyggere.
- Kommunistisk republikk.
- Buddhister 9%, romersk-katolske 7%, trad. og muslimer 2-3%, protestanter 0,5%, ingen religion 80%.
- Etter noen år med bedring er situasjonen noe forverret, særlig for de kristne minoritetsfolkene i det sentrale høylandet. Det forekommer arrestasjoner av rettighetsforkjempere og kirkeledere, samt riving på kirker.

Pakistan

- 190 mill. innbyggere.
- Islamsk, føderal republikk.
- Muslimer 95% (sunni 75%, shia 20%), kristne og andre 5%.
- Blasfemiloven rammer uskyldige kristne og muslimer hardt. Økende islamistiske angrep mot religiøse minoriteter og politikere som vil avskaffe blasfemilovene. Stadig vekk angrep på kristne og ahmadiyya-muslimer.

India

- 1,2 milliarder innbyggere.
- Føderal republikk.
- Hinduer 80%, muslimer 13%, kristne 2,3%, sikher 1,9%.
- Kristne og muslimske minoriteter utsettes for angrep og diskriminering av hindunasjonalister i flere områder. Antikonverteringslover i flere delstater. Dalitene (hvorav svært mange er kristne) undertrykkes kraftig.

Afghanistan

- 30,4 mill. innbyggere.
- Islamsk republikk.
- Sunni-muslimer 80%, shia-muslimer 19%, andre (bl.a. kristne) 1%.
- Myndighetene aksjonerer stadig vekk mot kristne menigheter over hele landet. Konvertitter fra islam kan idømmes dødsstraff. Generelt svært utrygt.

Forfølgelsens tre faser

Hva legger vi egentlig i begrepet «forfølgelse»?

Tekst: Gisle Skeie

Det er ingen internasjonal enighet om hvordan man skal definere eller måle fenomenet «forfølgelse». Derfor er det vanskelig å operere med tall og statistikk over hvor mange som forfølges eller diskrimineres for sin religion.

En måte å beskrive forfølgelse på, er dele å den inn i tre faser. Det er Johan Candelin, tilknyttet World Evangelical Alliance, som har utarbeidet denne modellen. Disse «forfølgelsens tre faser» har vist seg å være nyttige verktøy i arbeidet med å identifisere og motarbeide ulike former for trosforfølgelse.

DESINFORMASJON

Dette er den første fasen. Desinformasjon er det som skjer når en gruppe av troende blir baktalt og tillagt synspunkter og handlinger som skaper et usant bilde av dem og gir dem et dårlig rykte. Både medier, politikere, skolebøker, embetspersoner og «folk flest» kan stå bak slike rykter, fordommer og løgner.

DISKRIMINERING

Desinformasjon fungerer som rettferdiggjørelse av den neste fasen: Diskriminering – i lovgivning og innen offentlige tjenester, i arbeidsliv og utdanning så vel som i familie- og arvesaker. Diskriminering kan være statlig initiert, eller den kan skje på lokalplan og uten noen juridisk begrunnelse.

VOLDELIG FORFØLGELSE

Diskriminering går over i voldelig forfølgelse når det systematisk utøves vold eller press mot en person, eller en persons eiendeler, som følge av vedkommendes religiøse tilknytning. Det kan være (trusler om) fengsling, tortur, fysisk trakassering, utfrysning og voldelige angrep. Slik forfølgelse kan utføres av myndigheter og politi (f.eks. Nord-Korea, Turkmenistan, Iran, Pakistan), av ekstremist- og terrorgrupper (f.eks. Irak, Nigeria, Afghanistan) eller av lokalbefolkningen (f.eks. India, Egypt, Pakistan, Indonesia).

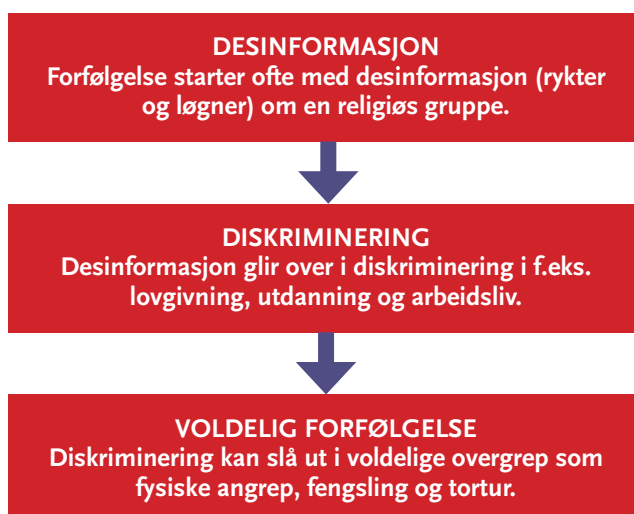
De tre fasene – desinformasjon, diskriminering og voldelig forfølgelse – deles videre inn i «aktiv» eller «passiv»:

Stefanus' martyrium (her på et ortodoks ikon): Et tidlig eksempel på «voldelig forfølgelse».

AKTIV betyr at staten eller myndighetene aktivt bidrar og er direkte involvert i forfølgelsen.

PASSIV betyr at forfølgelsen utføres av privatpersoner og lokalsamfunn, uten at myndighetene griper inn for å stanse den og beskytte ofrene.

«Søndag for de forfulgte» 2012

Stadig flere menigheter støtter opp om denne internasjonale solidaritetsdagen, som i år faller på 11. november. Kristne i en rekke land står denne dagen samlet i bønn for, og solidaritet med, trossøsken som betaler en høy pris for sin tro. Passer ikke 11. november, kan man selv sagt legge markeringen til en annen søndag.

«Søndag for de forfulgte» markeres både i frikirker og i Den norske kirke. Sjekk lokalt for utfyllende informasjon. Under årets aksjon fokuserer Stefanusalliansen spesielt på Egypt, som du kan lese mer om foran i dette bladet.

**Sjekk vår store RESSURSBANK på nettet:
www.stefanus.no**

Her finner du blant annet:

- Forbønnsforslag
- Tips til familiegudstjeneste
- Prekenhjelp (til Stefanus-teksten)
- Gudstjenesteforslag med utgangspunkt i ny liturgi i Den norske kirke
- Bønnevandring
- Salmer, bønner, dikt
- Fortelling for barn
- Egypt-stoff
- Konfirmantopplegg
- Litani

Du, de forfulgtes Gud

Du, de forfulgtes Gud og rettsløses forsvarer,
vær nær hos dine barn i motgang og i farer.
Gi hjelp til alle dem som frykter når de ber.
Å, Herre, vekk oss opp og vis oss det som skjer.

Gi oss som bor i fred og lever trygt her hjemme
å tale høyt og klart for dem som mangler stemme.
La oss ha samme røst, slik vi er ett i Ham
som bad oss følge seg og dele korssets skam.

Men ofte så vi bort og ville ikke vite.
Vår selvskhet var stor. Vårt hjertelag var lite.
Du, de forfulgtes Gud, hjelp oss å handle rett;
å se hva vi skal se og si hva vi har sett.

Velsign hver mor og far som vet at barna lider.
For din barmhjertighet: gi fred i våre tider.
Gi kristenheten mot, gjør oss til lys og salt,
så troen kan bestå til du forvandler alt.

Tekst: Eyvind Skeie

Melodi: Ahasverus Fritsch (1600-tallet)

Salmen er tatt inn i Den norske kirkes nye salmebok, som utkommer høsten 2013.

gjenreiser det som er ødelagt

I Nigeria opplever kristne sterk forfølgelse – særlig nord og sentralt i landet. De siste årene har det vært en klar forverring av konflikt-situasjonen.

Tekst: Gisle Skeie og Jon-Geir Dittmann
Foto: Ingvar Isene

Forverringen skyldes først og fremst den islamistiske og halvmilitære gruppen Boko Haram, som står bak gjentatte bombeattentater og selvmordsangrep mot kirker, politistasjoner, markeder og offentlige bygninger. De har også angrepet moskeer som de mener står for en «moderat» utgave av islam. Boko Harams mål er å opprette en shariastyrt stat, og de har minst 690 menneskeliv på samvittigheten – så langt i 2012.

Skjevt bilde

Stefanusalliansens medarbeidere Ingvar Isene og Jon-Geir Dittmann besøkte Nigeria i vår. Det satte dype spor. De reiste rundt sammen med Yunusa Nmadu, pastor i en evangelisk menighet i storbyen Kaduna. Han er også grunnlegger og leder av organisasjonen Christian Solidarity Worldwide - Nigeria.

Pastor Yunusa Nmadu gir ikke opp.

Yunusa understreker at det er en sammensatt konflikt, som også handler om politisk makt, fattigdom og stammefeider. Men det er blitt verre for kristne i de nordlige delstatene de siste årene. De blir forfulgt i flere delstater. De sliter med å få studieplasser og arbeid, og de får ikke tjenestegjøre i hæren eller politiet. Mange presses til å flykte sørover, der de kristne er i majoritet.

– Internasjonale medier gir ofte et skjevt bilde av det som skjer, sier Yunusa.

– Selv seriøse medier som BBC og CNN unnlater å fortelle at det stort sett er kristne som rammes av volden og uretten. Det benyttes tåkeleggende begreper som «sektarisk vold» og «etnisk-religiøs konflikt». Men de kristne blir forfulgt og diskriminert fordi de er kristne, ikke fordi de tilhører den ene eller den andre stammen.

Under mangotreet

Stefanusalliansens medarbeidere besøkte blant annet byen Mellumfashi. Her lå en gang den evangeliske kirkes hovedkvarter i delstaten Katsina, med både skole, helseklinikk, boliger, kirke og kontorer. Men alt var brent ned og ødelagt. Ingvar forteller:

– Under et skyggefullt mangotre samlet prester, ledere og nysgjerrige beboere seg. Pastor Yunusa reiste seg og snakket. Om behovet for å stå sammen i en vanskelig tid. Om behovet for å dokumentere overgrepene. Om kristne søsken i Norge og England som bryr seg og ber.

– Vi møtte også Bhitros, distriktsprest for Kaduna by. Han fortalte om den 16. april i fjor, da tolv evangeliske kirker i regionen ble nedbrent, blant dem Bhitros' egen kirke.

Ingvar sier at Bhitros var nøye med å understreke at ikke alle muslimer støtter angrepene.

– Han fortalte oss at mange muslimer har vært med i retningsarbeidet for rammede kristne. Og vi besøkte selv en kirke som var blitt reddet av muslimske naboer, da mobben kom med sine bensinkanner.

Gir ikke opp

– Noen og enhver ville lett ha gitt opp, sier Ingvar.

– En kirke vi besøkte, var brent ned fire ganger. Men det var ikke de materielle skadene som vekket avsky, men å møte så mye menneskelig lidelse. Det var vanskelig å ta inn over seg alt. Likevel var det inspirerende å se at de ikke gir opp, men at ødelagte kirker bygges opp igjen. Og igjen.

Stefanusprisen 2012

Stefanusprisen tildeles i år Samuel Salifu fra Nigeria. Bli med på prisutdelingen i november!

Tekst: Gisle Skeie

Foto: Jon-Geir Dittmann

Fredag den 9. november overrekkes Samuel Salifu Stefanusprisen – og du er hjertelig velkommen! Arrangementet finner sted i Trefoldighetskirken i Oslo og er åpent for alle, uten påmelding. Vi skal bli bedre kjent med prisvinneren og med situasjonen for kristne i Nigeria, og det blir flott musikk ved Norwegian Gospel Voices.

Salifu kommer til Norge sammen med sin nære venn og medarbeider Yunusa Nmadu. Sammen har de etablert «Christian Solidarity Worldwide – Nigeria», en menneskerettighetsorganisasjon på kirkelig grunn. Deres ektefeller blir med dem til Norge, og de skal også besøke Bergen og Grimstad.

Åpne arrangementer

Fredag 9/11, Oslo: Prisutdeling i Trefoldighetskirken, kl. 19.

Søndag 11/11, Bergen: Samuel Salifu deltar på gudstjeneste i Betlehem.

Søndag 11/11, Grimstad-området: Yunusa Nmadu deltar på gudstjeneste (sjekk lokalt hvor det blir).

Mandag 12/11, Bergen: Seminar med Samuel Salifu og Yunusa Nmadu på Norsk Lærerakademi.

Om prisvinneren

Samuel L. S. Salifu (født 1946) er en nigeriansk kirkeleder og menneskerettighetsaktivist, og han tildeles Stefanusprisen for sitt mangeårige engasjement for kirkenes situasjon i Nigeria, spesielt for utsatte kristne i den nordlige delen av landet.

Salifu er utdannet maskiningeniør. Han er tilknyttet den protestantiske kirken «All Nations Christian Assembly» i Kaduna. Størstedelen av sitt kirkelige engasjement har han hatt innenfor «Christian Association of Nigeria» (CAN), en stor, økumenisk paraplyorganisasjon for alle kristne kirker i landet. Han var generalsekretær i CAN fra 2004 til 2011.

Som følge av at han sto opp på vegne av kirkene, ble Salifu fengslet en rekke ganger under Nigerias ulike militærdiktaturer (frem til 1999).

Stefanusprisvinner Samuel Salifu sammen med kona Alice. (Foto: Jon-Geir Dittmann)

Salifu er høyt ansett av kristne ledere i landet, og i 2011 var han sentral i etableringen av Christian Solidarity Worldwide - Nigeria, som i det daglige drives av Yunusa Nmadu (som også kommer til Norge). Salifu har skrevet flere bøker og artikler om kristelige emner og samfunnsproblemer. Han er nå i ferd med å ferdigstille en bok om den kristne kirke i det nordlige og sentrale Nigeria.

Oppmuntring

Bjørn A. Wegge, generalsekretær i Stefanusalliansen, sier: – Når Stefanusprisen tildeles Samuel Salifu, håper vi at det kan være en oppmuntring for hardt pressede kristne i Nigeria. Forhåpentligvis kan det også bidra til bedre samhold mellom kristne grupper, slik at kirkene i større grad kan stå samlet. Videre kan en internasjonal, kirkelig anerkjennelse som dette bidra til å skape økt internasjonalt press og større forståelse for kirkenes situasjon i konflikten.

Tidligere Stefanusprisvinnere

2005 Biskop Thomas, Egypt

2007 Doan Trung Tin, Vietnam

2008 Tim A. Peters, Nord-/Sør-Korea

2010 Viktor Biak Lian, Burma

g limt fra verden

ved Elisabeth Engelsviken

ira N

Nadarkhani er frigitt

Like etter at forrige utgave av Magasinet Stefanus gikk i trykken, kom en melding som var like gledelig som den var uventet: Youcef Nadarkhani ble løslatt etter et rettsmøte den 8. september. Han var dømt til døden for frafall fra islam, noe han ble frifunnet for. Likevel ble han funnet skyldig i å evangelisere for muslimer. For dette ble han dømt til tre års fengsel – men løslatt straks, fordi han hadde sittet fengslet så lenge allerede. Dette markerer forhåpentligvis slutten på en tre år lang kamp for å få ham frigitt. En hel verden har engasjert seg i Nadarkhanis skjebne, ikke minst her i Norge. Nå ønsker vi å rette en stor takk til alle dere som har vist et så sterkt og langvarig engasjement for Youcef Nadarkhani. Alt tyder på at det massive presset på iranske myndigheter har vært en meget viktig årsak til at Nadarkhani nå er tilbake hos kona og deres to sønner. Det nytter å bry seg!

Cu Ba

Hilsen fra frihetsforkjemper

Cubanske Caridad Caballero (bildet), katolikk og menneskerettighetsforkjemper, takker for oppmuntringshilsener hun mottok fra norske appellvenner i vår. Caballero forteller at cubanske myndigheter konfiskerte mesteparten av posten hennes, men at hun mottok noen svært oppmuntrende brev fra Norge. Caballero, som var medlem av den fredelige protestbevegelsen Damer i Hvitt, er i lang tid blitt nektet å delta i religiøse aktiviteter. I et videointervju nylig forteller hun om de mange fengselsoppholdene sine. Blant annet ble hun plassert i fengselsceller uten lys, så hun mistet fullstendig oversikten over natt og dag, og måtte leve sammen med kakerlakker, maur og insekter.

Da pave Benedict XVI besøkte Cuba i vår, var Caballero en av flere hundre kristne som ble holdt fengslet under besøket. Caballero har nå gått i eksil i Florida i USA og kan fritt delta på gudstjenester og bibeltimer, uten frykt for statlig inngripen.

r u SSl a Nd med mer r apport fra sommerens aktiviteter

Stefanusalliansens samarbeidspartner i Russland, Association for Spiritual Renewal (ASR), forteller om hva midlene de mottar fra oss i Norge har vært med å bidra til:

- Denne sommeren har mer enn 6 000 ubemidlede barn og unge deltatt på kristne leirer i Russland og Nord-Kaukasus (bildet), Ukraina, Hviterussland, Moldova,

Sentral-Asia og Mongolia. Mange av barna har alvorlige utfordringer i form av sykdom og funksjonshemminger og trengte en leir som var spesielt tilrettelagt for dem.

- Mer enn 100 000 nytestamenter er blitt delt ut til unge mennesker som var til stede på fotball-EM i Ukraina.
- Studenter har holdt kristne sportsarrangementer for 500 ubemidlede barn og unge fra Tadsjikistan.
- Hundrevis av studenter har deltatt på en festival der de ble undervist i hvordan man kommuniserer evangeliet inn i sin egen kultur.
- Og, ikke minst: Mer enn 200 000 eksemplarer av «Historien om Jesus» ble delt ut til barna på sommerleirer, søndagsskoler, barnehjem og gjennom gateevangelisering og annen evangelisering.

ASR uttrykker stor takknemlighet til alle som har bidratt til å gjøre dette mulig.

Forum 18 News Service melder at usbekiske myndigheter bruker stadig mer drastiske virkemidler for å stanse religiøs virksomhet. I september konfiskerte rettsbetjenter møbler og diverse utstyr og hvitevarer fra fembarnsfamilien Alpayev. Dommeren hadde gitt beskjed om at det bare skulle være igjen en skje, en kopp og en madrass til hvert familiemedlem. Familien tilhører en uregistrert baptistmenighet. Tidligere ble den samme familien idømt en skyhøy bot for å ha oppbevart «ulovlig» religiøs litteratur i hjemmet sitt. De har av prinsipp nektet å betale boten. Konfiskeringen av eiendelene begynte før det var gjort endelig vedtak i retten om bøtene. Hvis de ikke betaler, er det truet med at flere eiendeler blir konfiskert. En annen familie slapp unna en slik konfiskering ved at de var bort-

reist da rettsbetjentene kom til hjemmet deres. Det er vanlig at usbekiske myndigheter har raidet hjem og beslaglagt kristen litteratur, men det er første gang vi hører om beslag av personlige eiendeler.

Det siste kjente offeret for myndighetenes raid mot kristne er den 74-årige funksjonshemmede protestanten Nina Chashina fra Tasjkent-regionen. Politiet har raidet hjemmet hennes, beslaglagt kristen litteratur og banket opp naboen hennes som fikk et epileptisk anfall. Politiet nektet å ta naboen med til sykehus, forteller andre protestanter. Rundt omkring i landet er det også andre som har fått bøter for religiøse aktiviteter, som for eksempel å ha sunget kristne sanger i familien.

En delegasjon fra den burmesiske menneskerettighetsorganisasjonen Chin Human Rights Organization (CHRO) besøkte nylig Norge. Besøket var en del av en større Euroturné i forbindelse med lanseringen av menneskerettighetsrapporten *Threats to our Existence*. Den solide

rapporten er sponset av Stefanusalliansen og avslører alvorlige og pågående brudd på trosfriheten i delstaten Chin, hvor 90 % av befolkningen er kristne. Til tross for en overveldende kristen majoritet, opplever Chin-folket stadig krenkelser mot sin tro, blant annet omgjøring av kristne helligsteder til buddhistiske templer og pagoder. Ofte tvinges kristne til å gjøre dette arbeidet, uten betaling. Kristne skolebarn ved militærsponsede skoler opplever sterkt press på å konvertere til buddhisme. Hvis de nekter, risikerer de å bli tvangsinnskrevet i hæren. Dette, og mer til, gjør at Chin-folket nå frykter de vil miste sin identitet og bli tvangsassimilert inn i et religiøst og språklig homogent Burma. CHRO hadde møter både i Stortinget og Utenriksdepartementet sammen med Stefanusalliansens menneskerettighetsrådgivere, Ed Brown og Kristin Storaker.

Jon-Geir Dittmann besøkte i august barnesenteret Svetly Put i Kirgisistan. Stefanusalliansen har vært en viktig støttespiller for hjemmet i 10 år. Svetly Put har flere ganger vært truet av nedleggelse, fordi myndighetene i byen Bisjkek trenger bygningen til et annet formål. Midt i bildet står bestyreren, Valentina Stepanovna, som alle kaller Mamma Valentina. Hun har kjempet en tøff kamp for å beholde hjemmet med 45 barn som av ulike grunner har kommet bort fra foreldrene sine. Igjen har hun, medarbeidere og støttespillere klart å ri stormen av. Det betyr at barna fortsatt kan få hjelp, pleie og omsorg her. Bildet er fra håndarbeidsverkstedet. Barna lager tøfler, juledekorasjoner og andre vakre gjenstander i filt. Dette blir solgt, og barna får litt lommepenger. Til høyre i bildet står Gani Mondoiev som leder husmenighetsbevegelsen i Kirgisistan.

tro i Russland

Vår Moskva-korrespondent Geraldine Fagan har rapportert om den religiøse utviklingen i Russland i et tiår. Denne artikkelen er et bearbeidet utdrag fra innledningen til hennes bok «Believing in Russia – Religious Policy after Communism», som om kort tid blir utgitt på forlaget Routledge.

Tekst: Geraldine Fagan

Ortodoksien gav retning

Russlands dypeste sammenføyning er tro. For amerikanerne er USA «Guds land». Og engelskmennene, i William Blakes visjon, ser for seg at Guds Sønn en gang vandret i nasjonens grønne åser. Russland, derimot, er innhyllt i folkelige oppfatninger om enda mer enn guddommelig beskyttelse og nærvær: Russland er i seg selv hellig – eller gjennomsyret av det guddommelige.

I tråd med dette har religiøs tro angitt retningen for Russlands vei mot statsdannelse og imperium – helt fra den spede begynnelsen i staten Rus (Kievriket) i den tidlige middelalder. Og da ikke en hvilken som helst utgave av religiøs tro, men: ortodoks kristendom.

«Ortodoksi, enevelde, nasjonalitet»

Den slaviske historiekroniken Primary Chronicle (ca. 1113) forteller at storfyrste Vladimir av Rus i 987 e.Kr. valgte bysantinsk kristendom som religion for sitt rike, fremfor islam, jødedom eller vestlig kristendom. Ifølge kronikøren var det utslagsgivende at storfyrstens utsendinger var blitt slått av ærefrykt over det gudstjenesteliv og den tilbedelse de hadde sett i Konstantinopel: «Vi visste ikke om vi var i himmelen eller på jorden (...) Vi vet bare at der bor Gud blant menneskene.»

Ortodoksien satte seg i «samfunnskroppen» og ble Russlands bærende bekjennelse. Den kom kraftfullt til uttrykk i tsar Nikolaj I (1796-1855) sin ideologi – som skulle forene tro, makt og nasjon: «Ortodoksi, enevelde, nasjonalitet.» Det nasjonale smeltet sammen med den hellige ærbødighet for Russland selv. Følelsesmessig fordypping i det transcendent ble helt enkelt en forutsetning for å kunne forstå Russlands sanne vesen. Slik uttrykkes dette i noen berømte linjer av poeten Fjodor Tjuttsjev fra 1866:

Russland kan ikke gripes av forstanden eller måles opp etter vanlige mål. Nei, hennes status er unik – på Russland kan man bare tro.

Guddommelig hensikt

En hellig nasjon må ha en guddommelig hensikt. Den religiøse filosofen Nikolai Berdjajev gjorde seg følgende observasjon: «Helt fra gamle tider har det eksistert en forutelse om at Russland er bestemt for noe stort. Russland er et spesielt land, ulikt alle andre land på jorden.» Denne troen på Russlands fremtidige storhet trekker veksler på landets helliggjørelse gjennom ortodoksien. Som en annen religiøs filosof, Georgij Fedotov, formulerte det i 1933:

«Innfør en hvilken som helst annen religion – til og med kristen, men ikke ortodoks – og hun vil ikke lenger være Russland. Uten religion er hun ikke en nasjon, men et virvar av folk; leire som kan formes til hva som helst – stein, tre eller metall som kan splintres i talløse splinter.»

I den folkelige oppfatningen av russisk, nasjonal identitet, anses derfor den symbiotiske troen på Russland og ortodoksien som «limet» som konsoliderer nasjonens makt.

Ekspansjon gav mangfold

Drevet av denne messianske iveren, gjennomgikk Russland etter hvert en enorm territorial ekspansjon. Ironisk nok var det også nettopp slik at Russland innlemmet alternative religiøse kulturer, inkludert de som ble avvist av storfyrste Vladimir i nasjonens spede begynnelse. Disse kulturene utfordrer stadig den enhetlige nasjonalitetsmodellen, som er sentrert rundt ortodoksien.

Forsiden på Geraldine Fagans bok om Russland, som publiseres om kort tid.

Geraldine Fagan i Sibir, i den russiske republikken Altaj som grenser mot Kasakhstan, Kina og Mongolia.

Kulturene ble ytterligere sammenblandet av at Russland vokste til et imperium på 1700-tallet. Løsningen ble en proteksjonistisk religionspolitikk som knyttet religiøs tro til etnisitet. Mens enkelte trosretninger – inkludert katolisismen og islam – ble tolerert blant etniske «outsidere» som polakker og tatarer, forseglet imperiets lover den ortodokse kirkens dominans. Kun de ortodokse kunne engasjere seg i misjon, og frafall fra den ortodokse kirke ble ansett som en straffbar handling helt frem til 1905.

Tidlig på 1900-tallet ble det gjort store fremskritt mot å anerkjenne det reelle livssynsmangfoldet i Russland. Men innføringen av ateistisk ideologi fra 1917 ble et syv-milssteg bakover. I åndelig terminologi var den påtvungne, kollektive jakten på en lys, kommunistisk fremtid bare et vrengebilde av Russlands grunnfølelse av å være messiansk forutbestemt for storhet.

En ny verden

Med Sovjetunionens sammenbrudd, 1987-1991, dukket på ny dilemmaet opp om en *enhetlig* versus en *pluralistisk* religiøs og nasjonal identitet. Den nye virkeligheten befinner seg ytterligere et skritt mot det pluralistiske enn for hundre år siden. Den russiske føderasjon dekker omtrent en åttendedel av klodens landareal – og er ver-

dens eneste nasjonalstat som omfatter store, århundregamle samfunn av buddhister, kristne, jøder og muslimer.

Under kommunisttiden resulterte omfattende befolkningsspredning i en kulturell utveksling og sammenblanding i en grad man knapt hadde sett før 1917. Det medførte at trossamfunn som forvitret i den sovjetiske perioden – inkludert katolikker og protestanter – våknet opp til en ny verden på 1990-tallet. Folks åndelige søken ble styrket av at det er blitt enklere å reise og at kommunikasjonsutviklingen skjer raskt. Denne trenden ser bare ut til å akselerere. Men, samtidig fortsetter sterke krefter sin innsats for en enhetlig russisk-religiøs identitet.

Fremtiden?

I kjernen av debatten om ortodoksi og nasjonalitet står *autoritet* – slik det var i triaden til tsar Nikolaj I («enevelde»). Et religiøst (eller annet) verdensbilde kan ikke innføres og opprettholdes uten at det korresponderer med regjeringens politikk. På den annen side: Innbyggerne i den russiske føderasjonen omfavner et mangfold av livssyn og nyter stort spillerom til å gjøre sine egne valg.

Om Russland i fremtiden følger en enhetlig eller en pluralistisk identitetsmodell, blir avgjørende for i hvilken grad innbyggerne innvilges religions- og trosfrihet.

Du vet ikke hva det er **før noen tar det fra deg**

Du kan bidra

DU KAN BE

Velg mellom bønneemner på e-post eller i Magasinet Stefanus

DU KAN GI

Forkjemper er navnet på vår faste givertjeneste – forutsigbarhet og lave administrasjonsutgifter

DU KAN PROTESTERE

Over 6 000 appellvenner sender brev på vegne av forfulgte enkeltpersoner og kirker

DU KAN FORTELLE

Magasinet Stefanus gir god informasjon – abonnementet er gratis

Finn ut mer på

www.stefanus.no

eller på tlf.: 23 40 88 00 eller e-post: post@stefanus.no